

5.5.1 Dějepis

Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vyučující využívají při hodinách různé formy i metody práce, moderních technologiích – interaktivní tabule aj.. Se žáky vyjíždí na odborné exkurze (Terezín, Lidice, aj.).

Dějepis je na naší škole vyučován v následující časové dotaci: v 6., 7., 8. i 9. ročníku vždy 2 hodiny týdně.

Očekávané výstupy

☞ ČLOVĚK V DĚJINÁCH

žák

- 1V1 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných znalostí
- 1V2 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- 1V3 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

☞ POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

žák

- 2V1 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- 2V2 objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost
- 2V3 uvede příklady archeologických kultur na našem území

☞ NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

žák

- 3V1 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- 3V2 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- 3V3 demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
- 3V4 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

☞ KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

žák

- 4V1 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- 4V2 porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
- 4V3 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto útvarů v evropských souvislostech

- 4V4 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
- 4V5 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

👉 OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY

žák

- 5V1 vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
- 5V2 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- 5V3 popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- 5V4 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
- 5V5 posoudí třicetiletou válku jako mocensko-ideový konflikt a důsledek náboženské nesnášenlivosti
- 5V6 na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus
- 5V7 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek

👉 MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

žák

- 6V1 vymezí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- 6V2 odhalí souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
- 6V3 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
- 6V4 charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky, jak byly formulovány ve vybraných evropských revolucích
- 6V5 na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy
- 6V6 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií

👉 MODERNÍ DOBA

žák

- 7V1 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- 7V2 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- 7V3 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- 7V4 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- 7V5 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

👉 ROZDĚLENÝ A INTEGROUJÍCÍ SE SVĚT

žák

- 8V1 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
- 8V2 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce

- 8V3 posoudí postavení rozvojových zemí
8V4 prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Vztah Dějepisu k průřezovým tématům:

Dějepis výrazněji obsahuje prvky těchto průřezových témat:

1. Osobnostní a sociální výchova

- Rozvoj schopnosti poznávání
- Kreativita
- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice
- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

2. Výchova demokratického občana

- Občan, občanská společnost a stát
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

3. Výchova v myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímají
- Objevujeme Evropu a svět
- Jsme Evropané

4. Multikulturní výchova

- Kulturní diference
- Lidské vztahy
- Etnický původ
- Multikulturalita
- Princip sociálního smíru a solidarity

5. Environmentální výchova

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí

6. Mediální výchova

- Kritické čtení, poslouchání a pozorování mediálních sdělení

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV.